

ÎNCHEIERE

15 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Valeriu Doagă
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Eugenia Calcatin împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova cu privire la anularea deciziei, recalcularea stagiului de cotizare, recalcularea și achitarea pensiei în baza stagiului de cotizare complet,

împotriva deciziei din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 23 noiembrie 2017, Calcatin Eugenia a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova solicitând anularea răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova nr.C-1775/17 din 27 octombrie 2017, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova de a include în stagiul de cotizare anii 1992-1995, perioada în care a activat în funcția de contabil al Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 142, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova de a-i recalcula pensia pentru limită de vârstă conform stagiului de cotizare complet, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova de a-i achita suportul financiar de stat în cuantum de 180 lei lunar, conform art. III, pct. 1) din Legea nr.147 din 17 iulie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, ținând cont de stagiul de cotizare complet realizat, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova de a-i rambursa diferența sumei prevăzute la art. III pct.1) din Legea nr.147 din 17 iulie 2014 (suma de 80 de lei suplimentar la cei 100 de lei lunar până în prezent), pentru perioada 01 ianuarie 2015-01 noiembrie 2017 în cuantum de 2800 de lei, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova de a-i achita despăgubiri morale pentru prejudiciul cauzat în cuantum de 50000 de lei, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova de a-i compensa cheltuielile de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că la 13 iulie 2014 a atins vârsta de pensionare prevăzută de art.41 din Legea privind sistemul public de pensii. A activat din anul 1974 până în anul 2008 și a acumulat un stagiul de cotizare complet în sensul prevederilor art.42 alin.(1) din Legea privind sistemul public de pensii, adică un

stagiul de cotizare de 32 de ani. Ultimul loc de muncă al său a fost în cadrul Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr.142, fiind contabil, unde a activat în perioada 1992-2008, însă la stabilirea pensiei pentru limită de vârstă nu s-a luat în considerare perioada 1992-1995 și i-a fost stabilit un stagiul de cotizare incomplet, adică de 28 de ani. Astfel, i-a fost calculată pensia pentru limită de vârstă luând în considerare stagiul de cotizare incomplet. Totodată, din acest stagiul de cotizare de 28 de ani i s-a acordat suport financiar de stat în mărime de 100 de lei lunar, fiind considerată cu pensie incompletă, în loc să i se acorde 180 de lei lunar, deoarece de fapt stagiul de cotizare realizat este complet. Conform prevederilor art.III, pct. 1) din Legea nr. 147 din 17 iulie 2014, începând cu data de 01 iulie 2014 se acordă lunar suport financiar de stat unor beneficiari de pensii stabilite în temeiul Legii nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, al căror quantum nu depășește 1500 de lei: beneficiarilor de pensii integrale pentru limită de vârstă - 180 de lei.

Totodată, a menționat că s-a adresat către Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Rîșcani, mun.Chișinău pentru a afla motivul excluderii a 4 ani din stagiul de cotizare, fiind indicat faptul că pentru perioada 1992-1995 Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr.142 nu a achitat contribuții de asigurări sociale. În acest sens, a precizat că la 11 noiembrie 2014 s-a adresat către Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, solicitând prezentarea informației privind contribuțiile sociale de stat reținute din veniturile sale în perioada anilor 1992-1998. Prin răspunsul din 26 noiembrie 2014, i s-a comunicat că în Sistemul de Evidență al Serviciului Fiscal de Stat pentru perioada dată nu sunt reflectate asemenea rețineri.

Ulterior, s-a adresat către Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Rîșcani, mun.Chișinău cu privire la confirmarea faptului achitării de către Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr.142 a contribuțiilor de asigurări sociale. Prin răspunsul din 21 iulie 2015 a fost informată că evidența bancară pentru plata contribuțiilor de asigurări sociale pentru perioada 1992-1996 o deține Inspectoratul Fiscal de Stat. La 16 mai 2016 s-a adresat către Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Rîșcani, mun.Chișinău și a solicitat confirmarea calculării și achitării contribuțiilor de asigurări sociale declarate la Casa Teritorială de Asigurări Sociale de către Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr.142. Prin răspunsul din 19 mai 2016 a fost informată că Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr.142 a prezentat dări de seamă privind mijloacele fondului special de pensii la Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Rîșcani, mun.Chișinău, începând cu trimestrul II al anului 1997.

Reclamanta a indicat că luând în considerare incertitudinea creată, la 15 august 2016 președintele Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr.142 a adresat un demers Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, prin care a solicitat evidența bancară pentru fondul social pentru anii 1992-1995. Astfel, prin răspunsul din 08 septembrie 2016, Inspectoratul Fiscal Principal de Stat a menționat că nu dispune de informații privind reținerea contribuțiilor de asigurări sociale de către Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr.142 în folosul persoanelor fizice angajate în perioada respectivă. În perioada respectivă, Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr.142 a figurat drept plătitor de contribuții de asigurări sociale la Federația Sindicatelor, fapt confirmat prin certificatul nr. 01-16/1421 din 17 noiembrie 2016, iar trecerea la

bugetul asigurărilor sociale s-a realizat mai târziu decât în cazul celorlalte persoane juridice.

Reclamanta a declarat că la 21 decembrie 2016 a adresat o nouă cerere Inspectoratului Fiscal Principal de Stat prin care a solicitat confirmarea plății contribuțiilor de asigurări sociale de către Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr.142 la bugetul de asigurări sociale, iar prin răspunsul din 03 ianuarie 2017 i s-a comunicat că dispune de informație aferentă plăților administrate la bugetul asigurărilor sociale doar începând cu trimestrul doi al anului 1997. La 26 decembrie 2016, aceeași solicitare cu privire la confirmarea plăților de asigurări sociale de către Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr.142 a fost adresată la Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Rîșcani, mun.Chișinău. Prin răspunsul din 11 ianuarie 2017 Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Rîșcani, mun.Chișinău a comunicat că Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr.142 nu dispune de documente primare privind plata contribuțiilor de asigurări sociale, fiind informată că „problema nu poate fi soluționată pozitiv”. La 17 mai 2017 a scris o petiție Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, solicitând confirmarea achitării de către Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr.142 a contribuțiilor de asigurări sociale. Prin răspunsul din 31 mai 2017, Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova a informat că Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr.142 a prezentat prima dare de seamă conform Formei 4-BASS în anul 1997, în care a inclus calculele pentru anul 1996, deși această formă (4- BASS) a devenit aplicabilă în anul 2011. Deși, a fost probat faptul că până în anul 1997 contribuțiile de asigurări sociale erau achitate la Federația Sindicatelor, Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova nu a luat aceste probe în considerare și a refuzat confirmarea plăților. Ulterior, a solicitat informații cu privire la contribuțiile la bugetul de asigurări sociale de la Inspectoratul Fiscal de Stat, iar prin răspunsul din 08 septembrie 2017 a fost informată că în perioada anilor 1993-1995 Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr.142 nu a efectuat plăți la contribuțiile de asigurări sociale de stat, deși, s-a demonstrat faptul efectuării unor asemenea plăți la Federația Sindicatelor, cu reținerea a 1% din suma salariului. Astfel, faptul că în perioada 1992-1995 a activat în cadrul Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr.142 și au fost calculate și achitate atât salariile, cât și contribuțiile de asigurări sociale, care la perioada respectivă constituiau 1% din salariu, este confirmat prin extrasele anexate privind salariile achitate pentru perioada 1992-1997. La fel, extrasele din registrul de evidență contabilă al Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr.142 pentru anii 1993-1995 confirmă că a fost angajată a Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr.142, precum și faptul că din venitul ei se rețineau impozite și contribuțiile de asigurări sociale.

Reclamanta a afirmat că s-a adresat cu cerere prealabilă către Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova și prin răspunsul nr.C-1775/17 din 27 octombrie 2017 i s-a refuzat includerea anilor 1992-1995 în perioada stagiului de cotizare. Prin neinclusiunea anilor 1992-1995, în stagiul de cotizare, i-a fost cauzat un prejudiciu material în mărime de 2800 lei, luând în considerare că nu i-a fost plătit suportul financiar de stat pentru pensia integrală. Totodată, având în vedere vârstă înaintată, starea de sănătate precară, reclamanta a pretins cauzarea unui prejudiciu moral evaluat la suma de 50000 de lei.

Prin hotărârea din 25 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Eugenia Calcatin și s-a anulat răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova nr. C-1775/17 din 27 octombrie 2017; s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova de a include în stagiul de cotizare anii 1992-1995, perioada în care a activat în funcția de contabil al Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 142; s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova de a-i recalcula pensia pentru limita de vârstă Eugeniei Calcatin; în rest pretențiile au fost respinse.

Prin decizia din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova și s-a menținut hotărârea din 25 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că drept refuz de includere a anilor 1992-1995 în stagiul de cotizare, Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova a invocat că nu dispune de probe precum că în perioada 1992-1995 reclamanta a achitat contribuții la bugetul asigurărilor sociale.

Instanța de apel a relevat că pentru confirmarea faptului că în perioada 1992-1995, Eugenia Calcatin a activat în cadrul Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 142 și au fost calculate și achitate atât salariile, cât și contribuțiile de asigurări sociale, care în perioada respectivă erau 1% din salariu, au fost prezentate extrasele privind salariile achitate pentru perioada 1992-1997 din care urmează că au fost achitate contribuțiile de asigurări sociale.

Totodată, a precizat că materialele cauzei denotă că informația de la Inspectoratul Fiscal de Stat, secția de evidență a contribuabililor și veniturilor, confirmă faptul achitării de către Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 142 a contribuțiilor de asigurări sociale, precum și dispoziția de plată prin care Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 142 a achitat în fondul de pensii contribuții. Astfel, a conchis că Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova nu a avut temei de a refuza includerea în stagiul de cotizare anii 1992-1995, perioada în care Eugenia Calcatin a activat în cadrul Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 142. Un astfel de refuz instanța l-a reținut ca o încălcare a dreptului reclamantei la o pensie echitabilă, drepturile sociale fiind un drept de proprietate.

La 28 februarie 2019, Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel a interpretat în mod eronat legea, iar încălcările admise de instanțele ierarhic inferioare au dus la soluționarea greșită a cauzei, precum și probele au fost apreciate arbitrar.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova, iar conform art. 257 alin. (1) Cod administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 1 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) Cod administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni de

acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normelor de drept enunțate se deduce că legiuitorul a optat pentru principiu aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) Cod administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 05 decembrie 2018, iar Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova a declarat recurs la 28 februarie 2019.

Materialele cauzei atestă expedierea participanților la proces a copiei deciziei prin scrisoarea de însoțire din 06 decembrie 2018 (f.d.148), însă lipsesc date despre recepționarea acesteia de către partea recurentă. Astfel, recursul declarat la 28 februarie 2019, este în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova.

În conformitate cu art.193, 195, 230, 258 alin. (3) Cod administrativ, art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova împotriva deciziei din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Valeriu Doagă

Nicolae Craiu